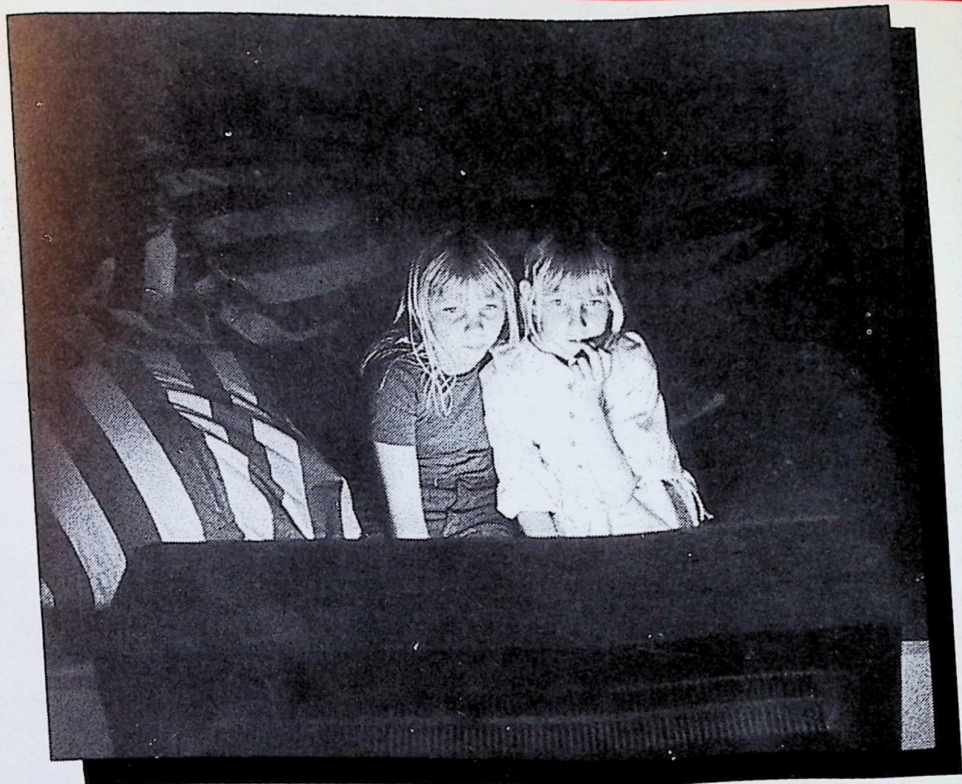

kt

Arbejderbevægelsens
Bibliotek og Arkiv

12

Oktober 1986

TV-2, satellitter og video

Arbejderidræt

Kommunistisk Tidsskrift - udgivet af KAP

HVORFOR fik arbejderidrætten den skæbne,
den fik? Og hvilken rolle spillede
Socialdemokratiet?

HVORDAN ser TV-billedet ud om 5 år? Hvad
sker der med TV-1, TV-2, satellitter,
hybridnet, lokalradio og -TV? Hvad med
børnene?

HVORFOR rejser en kendt norsk forfatter sig
op under en middag på en af Oslos fineste
restauranter og giver sig til at skrige?

- Det får du svar på i dette nummer af
Kommunistisk Tidsskrift, som også løfter
sløret for, hvilke symboler de politiske
partier fremover skal bruge som erstatning
for bogstavbetegnelserne.

Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv

3260882618

Forlaget KT
ISSN 01051903

15,-kr.

NED DETTE nummer af KT vedlægges Kommunistisk Arbejderpartis oplæg "Teknologi og klassekamp", der præsenterer KAPs principielle stilling til teknologiudviklingen alment og til den aktuelle hastige udvikling især på data-, kommunikations- og bioteknologiområderne. Og endvidere præsenteres de foreløbige standpunkter, som partiet har nået i debatten om 'den teknologiske revolution'.

I DISSE ÅR, hvor grøn politik, postmodernisme og ny-borgerlig liberalisme huserer, er det vigtigt for KAP at slå fast, at den teknologiske udvikling på ingen måde af sig selv vil ændre på de grundlæggende klassemodsætninger i samfundet - endsige afskaffe dem. Det er ligeledes vigtigt at slå fast, at teknologien ikke er nogen fjende for arbejderklassen og folkene, men at det er kapitalismens forvridning og hæmning af produktivkræfterne, der er problemet.

I EN SITUATION, hvor der sker store omstruktureringer af samfundet og arbejderklassen som følge af den teknologiske udvikling, og hvor kapitalismens udnyttelse af teknologien fører til verdensomspændende miljøkatastrofer, er det afgørende at fastholde en marxistisk forståelse af udviklingen. Ellers er det ikke muligt at gå til reel modstand mod de risici, som den aktuelle udvikling frembyder - eller at udnytte de muligheder for arbejderklassen, som udviklingen også har liggende i svøb, for kampen for socialismen.

Svend Aage Madsen

Indhold:

Arbejderidræt og

legemskultur.....s. 3

KORT OM:

Udviklingen i Kampuchea..... 14

Nye partisymboler! 16

Der er noget i luften -

om TV-2 og andre kanaler... 18

DEBAT - ANMELDELSER - DIGTE m.m.:

Udspringeren 26

Den venstreintellektuelles

dilemma 27

Forside: ALFA-foto

kt

Kommunistisk Tidsskrift udgives af Kommunistisk Arbejderparti.
Redaktion: Philip Arctander, Kari Sønsthagen (ansv.) og et udvalg.
Sats og tryk: Forlaget KT. Pris i løssalg: 15,- kr.
Du kan få de kommende 4 numre tilsendt ved at indsatte 60 kr. på giro 7 089465, Forlaget KT, Studiestræde 24, 1455 København K.

Arbejderidræt og legemskultur

Af John Koefoed-Meyer

Arbejderbevægelsens
Bibliotek og Arkiv

"Mens socialister i alle lande blev ved med at diskutere, hvilket teater de ville have, og hvordan det skulle nå ud til folket, så viede man sjældent eller aldrig det teater, som faktisk nåede ud til folket, et øjeblikks opmærksomhed. Idrætten, den fattige mands teater"

Enquist skrev disse linier for snart 15 år siden i sin roman "Sekundanten" og idrætten er stadig et emne som sjældent bliver behandlet seriøst, hverken af socialister eller ikke-socialister, ude i samfundet eller på vore uddannelsesinstitutioner.

Udviklingen er dog ved at vende her i firserne. Bøger, tidsskrifter og forskellige specialeopgaver om idrætten i almindelighed og arbejderidrætten i særdeleshed har set dagens lys.

Denne artikel vil forsøge at give et billede af arbejderidrætten i København i de sidste hundrede år med udgangspunkt i den seneste forskning om emnet. Jeg har valgt tre tidsperioder ud, fordi de hver for sig er typiske

for arbejderidrættens historiske udvikling.

- Frem til 1900: Etableringsfasen
- 1929-1937: Selvstændighedsfasen
- 1970-1985: Sportificering eller politiske alternativer.

Definitioner

Inden jeg går igang med den historiske gennemgang, vil jeg definere begreberne arbejderidræt og legemskultur, samt sige noget om teori og metode til dette emne.

Min definition er taget fra Ove Korsgårds "Kampen om kroppen" (1982):

"Idræt kan betragtes under samme synsvinkel som arkitektur og stilart ved at skelne mellem legemskultur og sport. Ligesom enhver kultur og kulturepoke har en dominerende form for arkitektur, har den en dominerende form for legemskultur. Gennem historien har forskellige været fremherskende: stammedansen, krigskunsten, adelige eksercitier,

Den offensive vilje

En af hovedbetingelserne for et godt resultat er, at man optræder offensivt. Man angriber, man går frisk til opgaven. Det modsatte er selvfølgelig, at man er defensiv. Man afventer og går ud fra en forsvarsposition. Den, der er offensiv, *kæmper!* Det indebærer, at man indretter al sin energi og opmærksomhed på selve konkurrencen – og at man ikke tænker på alle mulige uvæsentlige ting.

Arbejderidrætten var i sin oprindelse en breddeidræt.

Et billede af dennes modsætning, den konkurrenceprægede eliteidræt og opdragelsen hertil, får man i bogen "Bedst når det gælder", som Dansk Idræts Forbund udgav i 1984.

De små tekster og illustrationer, der følger denne artikel er alle fra denne bog.

den tyske gymnastik, den svenske gymnastik, den engelske sport m.fl."

Og han fortsætter:

"Sporten er den dominerende form for legemskultur i de moderne industrisamfund i både øst og vest. Gennem sporten bliver de centrale tanker og ideer i industrikulturen legemliggjort. Den enkeltes forhold til rum og tid, fortid og fremtid bliver hamret ind i kødet på både udøvere og tilskuere. De olympiske leges motto: hurtigere-højere-stærkere, er et sammenfattende udtryk for industrikulturens og sportens fælles grundlag: ekspansion.

Sport er inden for legemskultur – ligesom gotik inden for arkitektur – en bestemt historisk form. Ofte bliver der sat lighedstegn mellem sport og legemskultur. Men det ville svare til at sætte lighedstegn mellem gotik og arkitektur. Sport må forstås som en historisk form for legemskultur."

Den dominerende form for legemskultur i arbejderklassen var og er stadig sporten, men hvem hører ind under begrebet arbejderklassen i denne sammenhæng?

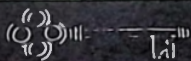
I den første periode er det industri- og transportarbejderne, faglærte som ufaglærte, primært mænd.

I anden periode udvides klassen med handels- og kontorfogene, kvinderne er nu også kommet med.

I den tredje og sidste periode har den samfundsmæssige udvikling proletariseret visse grupper, som derfor nu er blevet en del af arbejderklassen, mellemuddannelserne, de studerende og visse akademikergrupper. Kvinderne begynder nu at spille en dominerende rolle, næsten på linie med mændene.

Historisk gennemgang

Den historiske gennemgang af arbejdersporten i København 1885 – 1985 vil fokusere på både de un-

Huskenøgler

Du kan lære at blive offensiv ved hjælp af positive

tanker!
Du skal være lige så offensiv til træning som under

konkurrencer!
Lær at turde tabe - men samtidig at kæmpe for at

vinde!

MENTALE ØVELSER

JEG TØR SATSE

JEG KAN LIDE AT SATSE

JEG ER ENERGISK

JEG FØLER MIG STÆRK

JEG HOLDER UD

JEG TAGER MINE EGNE BESLUTNINGER

JEG LEVER HELT MED I KONKURRENCEN (KAMPEN)

JEG ANGRIBER

MIN VILJE BLIVER HELE TIDEN STÆRKERE

dertrykkende og frigørende elementer i udviklingen.

Det var det fremvoksende industriborgerskab i Danmark, som i 1880'erne organiserede den engelske sport her i landet, specielt i København. Sporten blev knyttet til den borgerlige offentlighed i form af sportsklubber (fra 1896 med amatørregler). Roning blev den klassiske disciplin.

Den fremvoksende arbejderklasse begyndte også at gøre sig gældende. Disciplinerne roning, fodbold og kraftssport blev udgangspunkt for den egentlige organisering af den engelske sport i klubber som ØB, B 1903 og AIK-København (Arbejdernes Idræts Klub).

DE FØRSTE arbejdersportsklubber blev oprettet allerede i 1880'erne inden for forskellige traditionelle håndværksfag, som for eksempel typograferne, skomagerne og tobaksarbejderne. Arbejderklassen var i høj grad isoleret fra resten af samfundet og

blev hverken på det organisatoriske eller politiske plan betragtet som en ligeberettiget socialpartner. Klubberne må ses som udtryk for en søgen efter en "alternativ klassespecifik samværskultur".

Selvom den konkrete sportsudøvelse stod i centrum, var det karakteristisk for disse klubber, at de ikke-idrætslige aktiviteter havde en fremtrædende plads. Et andet aspekt ved disse klubber var, at de var påvirket af den lavsbestemte tradition. Dette viste sig ved, at det i starten kun var svendene indenfor faget, som kunne blive medlemmer. Senere opstod dog også lærlinge.

Parallelt med denne udvikling begyndte arbejderne uorganiseret at sparke fodbold på den københavnske fælled. På denne måde opstod "på anarkistisk vis en lang række småklubber. Viktoria, Sylvia, Velo, Dana, ØB, Skjold, Freja og B 1903. Den bedst kendte er idag B 1903, hvis første formand var murerlærling og hvis

første målstolper blev lavet af sten eller huer" (Berthelsen: Frispark, 1983)

Arbejderne i 1880'erne var for de flestes vedkommende 1. generationsarbejdere og de havde ligesom bønderne kun foragt tilovers for den borgerlige sportsudøvelse med dens gentleman-dannelsesnorm. Foragten svandt dog ind i takt med indordningen under Danmarks Idræts Forbund (DIF) og dermed indførelsen af et mere organiseret sportsliv.

Fra omkring midten af 1890-erne var de fleste af de tidligste arbejdersportsklubber forsvundet, men samtidig skete der en begyndende dannelse af nye klubber, som skulle vise sig at være mere varige og levedygtige organiseringer.

De nye klubber var karakteriseret ved, at de havde ordet: 'arbejder' i deres navn. Den første blev stiftet i 1894 og hed Arbejdernes Bicycle Club (ABC), og året efter blev Arbejdernes Idræts Klub (AIK) stiftet. Disse klubber var i højere grad rene sportsklubber og de ikke-idrætslige aktiviteter indtog en meget tilbagetrukket rolle. I starten skulle arbejderne være organiserede for at blive medlemmer, men allerede efter få år kunne selv

ikke-organiserede arbejdere blive medlemmer. Resultatfixeringen var hurtigt slået igennem

Socialdemokratiet

Socialdemokratiet som parti spillede ingen rolle i forbindelse med dannelsen af arbejdersportsklubberne i 1880'erne og 1890'erne. Partiet betragtede det allerede på et tidligt tidspunkt som en umulig opgave at løsrive de sportsdyrkende arbejdere fra de borgerlige klubber og skabe en slagkraftig alternativ arbejdersportsbevægelse. Partiet så det i højere grad som sin opgave at forbedre arbejderklassens materielle og politiske kår gennem arbejdet i fagforeningerne og på det parlamentariske plan.

Enkelte fremtrædende socialdemokrater som F.Borgbjerg og A.C. Meyer var dog initiativtagere i forbindelse med dannelsen af både ABC og AIK i henholdsvis 1894 og 1895.

Med dannelsen af Dansk Idræts Forbund (DIF) i 1986 med udgangspunkt i et stramt amatørreglement afsluttedes den engelske sports etableringsfase, og spillereglerne var sat for sporten - og arbejdersporten i særdeleshed - i det 20. århundrede. Det var borgerskabets normer og værdier, som gennemsyrede amatørbestemmelserne.

Undertrykkelse eller frigørelse

Sporten indeholder både undertrykkende og frigørende elementer. For arbejdersportens etableringsfase er de undertrykkende elementer amatørbebrejts indførelse, at sproten bliver en del

af den borgerlige offentlighed og at den etablerede arbejdersport ikke formår at danne et alternativ til den borgerlige sport.

De frigørende elementer ligger i brugen af sporten som middel i fritiden til at skabe fællesskab og kammeratskab og ved at blive et alternativ til industrilivet, opsplitningen af tiden og livet, disciplinen og de stramme regler.

1896 - 1922

Perioden fra DIF's dannelse i 1896 til optakten til Dansk ArbejderIdrætsforbunds (DAI) stiftelse i 1922 skal kun kort beskrives.

En stor del af de københavn-ske arbejdere dyrkede sport under DIF. De fleste spillede fodbold og var derfor organiseret under DBU eller KBU afhængig af klubbens spillemæssige standard. Hans Hedtoft udtalte i 1928 i forbindelse med debatten om DAI, at 3/5 af DIF's medlemmer var arbejdere dvs. 70.000 - 80.000.

Hvis vi tager fodbolden som udgangspunkt, er perioden iøvrigt karakteriseret ved, at den københavnske fælled stadig var centrum for sportsudøvelse uorganiseret såvel som organiseret. De organiserede var i de større klubber under DBU, de mindre og helt små var langt nede i KBU's rækker eller fandt sammen i egne turneringer, som var mindre og lokale, udenfor DIF.

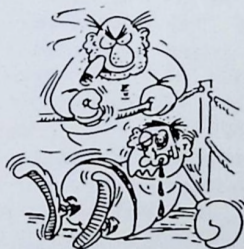
I de enkelte brokvarterer i byen opstod der i tyverne og trediverne en mængde sportsklubber, populært kaldet kvartersklubber. På de større arbejdspladser indenfor industri, handel og bank-

væsen dannedes i årene efter 1. verdenskrig en række firmaklubber.

1922 - 1929

I 1922 blev generalmajor Castenschiold valgt til formand for DIF og dette affødte skarpe reaktioner fra Socialdemokratiet og arbejdersportsklubberne. Samtidig aktualiserede det diskussionen om en alternativ selvstændig arbejdersports-organisering. Problemet var imidlertid, at de fleste arbejdere dyrkede sport i klubber under DIF og at de største arbejdersportsklubber også var under DIF. Hovedsynspunktet blev derfor, at man skulle arbejde for at danne flere arbejderklubber samt lave en landsdækkende sammenslutning og derefter lave en "revolution" indenfor DIF.

FORSØG AT SE DET POSITIVE I ALLE SITUATIONER

Der blev dannet flere klubber, men hverken en landsdækkende sammenslutning eller en "revolution" blev opnået.

I København fandt der en vis organisering sted blandt arbejderfodboldklubberne, idet de i 1926 sammensluttedes i "Småklubbernes Sammenslutning".

1929 - 1931

Ved årsskiftet 1928/29 fik det danske socialdemokrati en henvendelse fra den Socialistiske Arbejder Internationale, som frygtede, at kommunisterne skulle komme først med en dansk arbejdersportsorganisation. I Norge, Finland og Tyskland havde kommunisterne i tyverne fået en væsentlig indflydelse på arbejder-sporten.

I 1929 var der så i Odense stiftende kongres til et socialdemokratisk idrætsforbund med partiavisens sportsredaktør Åge Hermann som bagmand. Udadtil var DIF årsag til "bruddet". En generalmajor, militarisering, stats-tilskud, borgerliggørelse, kongerøgtelse, konkurrence og rekorddyrkelse. Der blev talt med store bogstaver.

Kongressen var et initiativ fra partiets top med 35 deltagere - omkring halvdelen fra idrætsklubber og halvdelen partisoldater, men ingen af de store arbejderklubber udenfor København var tilstede. AIK-København truede med udmeldelse, hvis det nye forbund brød med DIF. Intet brud. Flere store arbejderklubber meldte sig ind, men fortsatte samtidig under DIF.

DAI's formålsparagraf er senere et centralt punkt i stridighederne mellem DIF og DAI. Formålsparagraffen lød i Åge Hermanns udgave (En afskrift af Det tyske Arbejderidrætsforbunds formål):

"DAI ønsker sine medlemmer befriet fra enhver sløvende og fordummende afhængighed af kapitalismen. Med alle midler vil vi arbejde for at skabe en stærk og arbejdsglad ungdom. Gennem

idrætsudøvelsen vil vi give den legemlige kræfter til at gennemføre den åndelige, sociale og politiske frigørelseskamp".

1931 - 1933

På forbundskongressen i 1931 kom det til et brud med DIF. Årsagen var primært DAI's formålsparagraf. Den var politisk og brød med DIF's holdning om en apolitisk enhedsbevægelse, idræt for idrættens egen skyld. Forbundets top havde inden kongressen accepteret et nyt sæt vedtægter, som DIF indirekte havde dikteret.

Udmeldelsen af DIF betød, at klubberne skulle vælge side. Klubber som geografisk lå langt fra DAI-centrene, og de store klubber søgte mod DIF, mens småklubber som spillede under velorganiserede turneringer blev under DAI.

Perioden frem til 1933 var DAI's internationale og tildels nationale "glansperiode". Kontakten med Tyskland samt andre lande og opbygningen af den antionale organisation gik næsten hånd i hånd.

1933 - 1937

I 1933 tog arbejdersportens udvikling en kraftig vending. Nazisternes magtovertagelse i Tyskland i 1933 knuste Europas stærkeste arbejdersportsbevægelse, og DAI mistede sin bedste politiske støtte og internationale samarbejdspartner.

Den voksende arbejdsløshed gav forbundet store problemer. Mange arbejdere havde decideret ikke råd til at dyrke sport, og

mange mindre klubber måtte dreje nøglen om. Andre klubber betalte reduceret kontingent, og DAI var frem til 1937 konstant i penge-nød. Forbundet havde store vanskeligheder med bare at afholde de ordinære turneringer, og mange klubber meldte sig da også ud på grund af de dårlige sportslige forhold. Forbundet fik ingen støtte, hverken økonomisk eller politisk fra Socialdemokratiet. Politisk havde partiet nok at se til på både det faglige og det parlamentariske område. Partiet prioriterede sporten lavt i denne situation og den manglende politiske støtte medførte, at den økonomiske støtte udeblev.

DKP nedprioriterede også sin

indsats i DAI på grund af det nødvendige arbejde i arbejdsløshedsbevægelsen og fagforeningerne, og fordi truslen fra nazismen gjorde socialdemokratiet til en taktisk allieret i den konkrete situation.

Arbejdersportsbevægelsen var politisk kørt ud på et sidespor.

Perioden 1933 - 1937 er DAI's nedgangsfase indtil det endelige sammenbrud i 1937 med indgåelsen af forliget med DIF.

Nazisme, arbejdsløshed, manglende økonomisk og politisk støtte fra socialdemokratiet og DKP samt bruddet med DIF i 1931, var medvirkende årsager til idrætsforliget i 1937.

Inden jeg beskriver indholdet

GRUNDLAG FOR SYMBOLTRÆNING

Vanskelig situation	Ikke ønskelige reaktioner Ønskelige reaktioner	
1. ISHOCKEYMÅLMANDEN Møder gode modstandere	FØLER MIG LILLE	FØLER MIG STOR
	FØLER MIG TUNG	FØLER MIG LET
	FØLER MIG USIKKER	FØLER MIG SIKKER
	FØLER MIG PASSIV	FØLER MIG AKTIV
	FØLER MIG DEFENSIV	FØLER MIG OFFENSIV, GÅR FREM
	BLIVER NERVØS	FØLER MIG AFLAPPET
	SKÆLDER UD PÅ MIG SELV	HAR EN POSITIV INDRE SAMTALE
	BLIVER BANGE OG DEFENSIV	ACCEPTERER MIG SELV
	MISTER SELVTILLIDEN	TØR VÆRE OFFENSIV
	ER UROLIG FOR HVAD ANDRE MENER	ER LIGEGLAD MED HVAD ANDRE MENER
2. FODBOLDSPILLEREN Modstanderne kommer bagfra		DET ER DET JEG MENER, DER ER VIGTIGT
	BLIVER BANGE	BLIVER ROLIG
	BLIVER USIKKER OG NERVØS	BLIVER TRYK OG SIKKER
	MISTER SELVTILLIDEN	BLIVER STÆRK
	BLIVER DEFENSIV	BLIVER OFFENSIV
	MISTER KONTROLLEN OVER TEKNIKKEN	JEG SER AT TEKNIKKEN FUNGERER PERFEKT
	TÆNKER NEGATIVT OM ALT	TÆNKER KUN POSITIVE TANKER

og konsekvenserne af forliget vil kvartersklubberne og livet i dem blive genstand for en kort omtale.

Kvartersklubberne

Kvartersklubberne var DAI's solide basis i hele perioden. De udgjorde kernen i forbundets virke. Livet og klubberne i bykvartererne var subkulturer med gaden og boldbanen som halvprivate og halvoftentlige samlingssteder. Kvarteret dannede baggrund for lokalpatriotisme og gruppeloyalitet, som skabte kollektive følelser, kammeratskab og troen på at sammenhold giver styrke i den fælles kamp. Klubberne lavede alternative sportsstævner, årlige fastelavnsfester, sportsrevyer, Sct. Hans-fester, fodboldkarneval og meget andet.

Socialdemokratiets top skrev i festhåndbogen fra 1932, at man var imod disse karnevaller og maskerade. "Primitive, usmagelige og utiltalende" blev de kaldt.

Arbejderne forsøgte med næb og kløer, at fastholde deres uofficielle krops-, fest- og latterkultur mod Julius Bomholts angreb.

Kvartersklubberne var alter-

native og frigørende på mange områder, men på det sportslige plan hang de fast i borgerskabets spindelvæv.

Arbejderidrætten var sportificeret. Forbundets turneringer foregik på fuldstændig samme måde som under DIF, bare på et lavere sportsligt niveau.

1937 - 1943

Idrætsforliget mellem DAI og DIF i 1937 betød, at DAI opgav sin politiske selvstændighed. Året før havde Arbejdernes Idræts Forbund (AIF) i Norge indgået forlig med det norske idrætsforbund, og DAI havde mistet sin sidste internationale kontakt. Det danske forlig betød for DAI, at:

- de skulle være politiske neutrale
- DIF's amatørregler var de bestemmende.
- der kun måtte eksistere internationale forbindelser på det sportslige plan.
- deltagelse i nationale og internationale mesterskaber skulle ske via en DIF-organisation
- dobbelt medlemskab var tilladt.

FORLIGET I 1937 var afslutningen på en epoke i arbejderidrætsforbundets historie, hvis hovedtræk var stigende apolitisering og borgerliggørelse.

Forliget var også første skridt mod DAI's optagelse under DIF som specialforbund. Det politiske neutralitetsprincip og amatørspørgsmålet var ikke længere centrale stridspunkter.

2. Verdenskrigs udbrud fremskyndede DAI's optagelse under DIF, og allerede 15.4.1940 star-

5 FORDEL MAGTEN, SKAB LOYALITET

tede de første forhandlinger med DIF som initiativtager. "Nationen skulle samles".

Beslutningsproceduren var langsom og først 3 år senere på forbundets kongres i 1943 kom den endelige vedtagelse. DAI var nu specialforbund under det borgerlige DIF. Den sidste autonomi var borte.

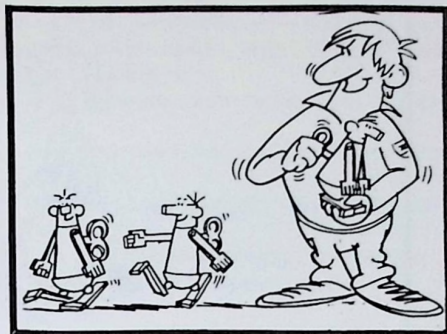
1945 - 1970

Perioden frem til 1970 vil kort blive beskrevet. Den politiske arbejdersport var død, men arbejderne dyrkede sport som aldrig før. Der var en meget stor stigning i sprotsudøvelsen, og specielt fodbolden oplevede en stor tilgang. Arbejderne på broerne gik til DAI, på virksomhederne var de i Firma Klubbernes Boldspil Union (FKBU) og i omengnskommunerne spillede de under Københavns Boldspil Union (KBU). Kvartersklubberne i gamle og nye boligkvarterer (Hvidovre) skød op mange steder, og firmaidrætten blomstrede. Fagforeningerne og Socialdemokratiet arrangerede fagenes idrætsdag gennem mange år i 50'erne.

DIF's udvikling er karakteriseret ved en stor tilgang af nye specialforbund. Flere og flere idrætsgrene underlægger sig sportens krav om ensartethed og sammenlignelighed. Det er centimeter, gram, sekunder det handler om. Efterkrigstidens legeskultur er præget af en øget sportificering.

1970 - 1985

Den legeskulturelle udvikling i

de sidste 15 år er fortsat præget af sportens ekspansion. Antallet af specialforbund under DIF er derfor også steget. I dette afsnit vil jeg se på fire områder som alle afspejler arbejderklassens måde at dyrke sport på.

- DIF
- DAI
- DFIF (Dansk Firma Idræts Forbund)
- De uorganiserede.

DIF

DIF's udvikling er karakteriseret ved tre tendenser: proffessionalisering, kommercialisering og kommunalisering.

Disciplinudviklingen medfører en proffessionalisering, og kommercialiseringen fremmer amatør-afviklingen:

- Ja fra DIF til reklamer
- Tabt arbejdsfortjeneste uden dokumentation for tab,
- diæter, gavechecks og bonuspræmier.
- DBU-kontrakt med Carlsberg.
- DIF ændrer amatørreglerne, så specialforbundene kan oprette professionelle afdelinger.

Kommunaliseringen betyder, at der oprettes mange nye anlæg og haller m.v. specielt i de køben-

MENTALE ØVELSER FOR AT SKABE TRYGHED

JEG FØLER MIG TRYG

JEG FØLER MIG SIKKER

JEG FØLER MIG ROLIG

MAVEN FØLES TRYG

JEG FØLER MIG STÆRK

JEG FØLER INDRE RO

JEG FØLER INDRE TRYGHED

JEG TØR LAVE FEJLTAGELSER

JEG BESTEMMER OVER MIG SELV

JEG BRYDER MIG IKKE OM NEGATIVE KOMMENTARER

JEG HAR KONTROL OVER MIG SELV

JEG FØLER MIG FRI OG ÅBEN

havnske omegnskommuner, men ikke i brokvartererne, hvor behovet faktisk er størst. "Samarbejdet" mellem kommunerne og idrætsforeningerne bliver et centralt fænomen i 70'erne og 80'erne.

Samfunds- og disciplinudviklingen fremmer professionalisering og kommerialisering indenfor sporten, og dermed en gradvis afvikling af amatørbegrebet. DIF's apolitiske image er totalt krakeleret gennem samarbejdet med landets største øl-kapitalist.

Den borgerlige sport har nu brug for halv-/hel professionelle sportsudøvere fra arbejderklassen.

DAI

DAI eksisterer stadig som specialforbund under DIF. Forbundets Københavnsafdeling afholder turneringer i flere sportsgrene, med udendørs fodbold for mænd og indendørs håndbold for kvinder og mænd som de største. Regler og love er ikke væsensforskellig fra DIF, det sprotslige niveau er bare lavere.

En del af klubberne har aner tilbage til begyndelsen af tredive-erne. Andre er kommet til i 50'erne og 60'erne, de fleste på broerne og lige udenfor. Fælleklubber, kvartersklubber, firma- og fag i en skøn blanding.

Den mere politiske del af arbejdersporten er også organiseret i DAI, f.eks. Røde Stjerne, Fir-kantens Boldklub, Studenter Set-lementets Boldklub og flere an-dre. Disse klubber laver engang imellem alternative stævner med et politisk indhold. Indvandrer-klubberne har her fundet deres organiseringssted.

DFIF

Firmaidrætten under DFIF/FKBU spiller de samme steder: Valby, Fælleden og Kløvermarken i Køben-havnsområdet. Denne del af arbej-dersporten har sin basis på de enkelte virksomheder og har sportsudøvelsen samt fester som sit omdrejningspunkt. I denne periode er firmaklubberne blevet åbnet for de ansattes familie for at stabilisere klubbernes med-lemsbasis og udbrede den organi-serede motions-sport. Sporten skaber jo gode medarbejdere.

De uorganiserede

Firsernes legemskultur har også de uorganiserede udøvere i cen-

trum. Nye og ældre aldersgrupper og mange kvinder er begyndt at bevæge sig igen. Nye bølger med stor tilgang er:

- Den grønne motionsbølge, jog-ging,
- Den expressive bølge, dans og dramatik.
- Den østlige bølge, judo og ka-rate.
- Den sundheds-pædagogiske bølge, terapier og afspænding.

*

Professionalisering af elite-sporten...

Kommunalisering af den orga-niserede breddesport...

Vækst i en uorganiseret bred-deidræt...

Den politiske arbejdersport er desværre stadig en død sild, men den københavnske arbejder-klasse dyrker sport og anden le-gemskultur som aldrig før.....

KORT OM:

Kampuchea

MODSTANDSKAMPEN i Kampuchea står på mange måder i dag stærkere end på noget tidspunkt før under den snart 8 år gamle vietnamesiske besættelse.

Fra det absolutte nulpunkt, hvor resterne af det radikalistiske Pol Pot-styre over hals og hoved måtte søge tilflugt i junglen - og ofte ind på thailandsk område - lykkedes det i årene efter de røde khmerer at genetablere en militær styrke, som kunne måle sig med den guerillahær, der tilbage i 1975 formåede at befri landet fra USA og Lon Nol-styret. Langs grænsen til Thailand opbyggede de røde khmerer efterhånden befrie-de zoner, og de nyligt tilkomne befrielsesbevægelser ANS og KPNLF med henholdsvis fyrst Sihanouk og Son Sann som frontfigurer fik ligeledes frem til 1984 etableret baseområder. Og med dannelsen af koalitions-regeringen mellem alle tre befrielsesbevægelser i 1982 skabtes grundlaget for fremgang, ikke alene interna-tionalt/diplomatisk med opbakning fra især Kina og ASEAN-landene, men også militært.

Ved årsskiftet 1984-85 ændredes billedet radikalt, da Vietnam satte alle sine styrker ind på - én gang for alle - at få fjernet guerillabevægelsernes baser. Men selvom det i første omgang lykkedes at løbe de fleste af baserne ved den thailandske grænse over en-de, betød offensiven også at guerillaen, i stedet for at søge skjul i Thailand, blev tvunget til at lægge sin militære strategi an på at operere inde i landet. Kampzonerne blev nu flyttet ind i landet, og i kraft af den - ganske vist skrøbelige, men ihvertfald gen-etablerede - nationale enhed med koalitionsregeringen, er det tilsyneladende lykkedes selv for de røde khme-rer at få tilstrækkelig opbakning fra civilbefolkning-en til at kunne overvinde forsyningsproblemerne.

Og med en fortsat fremgang til især Sihanouks ANS-styrker og efter at KPNLF har overvundet indre split-telser, er det også lykkedes dem at få et solidt fod-fæste i de centrale dele af Kampuchea.

Politisk betød dannelsen af koalitionsregeringen en foreget international opbakning. I FN er Vietnam helt ophørt med at stille spørgsmålstegn ved, hvem der repræsenterer Kampuchea. Med Sihanouk som præsident

har koalitionen også oplevet stadig større opbakning i FN for kravet om vietnamesisk tilbagetrækning.

VIETNAM FORMÅEDE ikke at gennemføre sin traditionelle militære nytårsoffensiv ved indgangen til dette år, mens modstandsbevægelserne i foråret formåede ikke alene at bide sig fast i det indre Kampuchea, men også for første gang var i stand til at gennemføre større militære operationer i fællesskab, blandt andet i den næststørste by Battambang og nær Phnom Penh.

Efter et møde i marts i år fremlagde koalitionsregeringen et 8-punkts program for en løsning:

- forhandlinger med Hanoi og eventuelt andre lande om tilbagetrækning af de 160.000 vietnamesiske tropper
- en våbenhvile, der muliggør, at Vietnam gradvist kan trække sine tropper tilbage i to omgange inden for en fastlagt tidsplan
- FN-overvågning af såvel våbenhvilen som tilbagetrækningen
- indgåelse af forhandlinger - efter den første delvise tilbagetrækning - med Heng Samrin-styret om dannelse af en fire-partsregering, der med Sihanouk som præsident og Son Sann som statsminister, også omfatter de røde khmerer og Heng Samrins folk.
- frie valg overvåget af FN
- genetablering af et uafhængigt, neutralt og alliancefrit Kampuchea med et "liberalt, demokratisk styre" og fri for udenlandske tropper. Neutraliteten vil blive sikret gennem FN-observatører, der skal forblive i Kampuchea i 2-3 år
- udenlandsk bistand til genopbygning af landet
- indgåelse af en pagt med Vietnam, der skal sikre en fredelig sameksistens de to lande imellem.

Fredsplanen har internationalt fået en bred opbakning. Udover Kina og ASEAN-landene har blandt andet EF, Jugoslavien, Tanzania, Nordkorea og mange andre alliancefri lande støttet planen. Men Vietnam har afvist forslaget og må opleve en forøget international fordømmelse blandt andet ved den tilbagevendende afstemning i FN.

FOR MODSTANDSBEVÆGELSEN kan resten af dette år blive afgørende for, om man formår at modstå den ventede vietnamesiske offensiv og i stedet komme i en position, hvor man gennem et militært pres kan tvinge Vietnam til at gå ind på en fredelig løsning.

Tue Magnussen

Nye parti-symboler!

Det er kommet KT-redaktionen for øre, at indenrigsministeriet agter at udsende et cirkulære, som påbyder de politiske partier at udskifte det gammelkendte bogstav som partisymbol.

Baggrunden er den enkle, at alfabetet er ved at være løbet tør.

Allerede ved det foregående kommunevalg var der problemer, og ved det kommende folketingsvalg er der flere opstillingsberettigede partier end nogen sinde før. De 28-29 bogstaver slår simpelt hen ikke til. I stedet er valgt de velkendte trafikskilte, hvoraf der er op mod 100 anvendelige. Flere partier har allerede valgt symbol. KT kan her offentliggøre resultatet:

Valgt af de **Konservative** som udtryk for den hæmningsløse schlütterske optimisme. Tallet kan skiftes ud. Findes også med negativ hældning.

Valgt af **Retsforbundet**. Motivet viser en mand, der er i færd med at betale sin jordskat. Det er skattebunken til venstre.

Valgt af - ja, de **Radikale**.

Valgt af Krschjn Krschnssnn til **Kristeligt Folkeparti**.

Ønsket af næsten alle partier som udtryk for deres hæmmingsløse opportunisme. Sæt kryds! Sæt kryds! Tildelt **Fremskridtspartiet**, fordi det er det skilt, der med færrest ændringer kan omdannes til, hvad der er dette partis sande symbol-ønske.

I Preben Møller-Hansens fravær valgt af **Fælles Kurs**, fordi det var et af de få motiver med bølger på. Nogen frygt var der dog i delegationen for, at motivet også kunne opfattes som en opfordring til formanden om at klappe i.

Ønsket af SF, VS, DKP og SAP. Ved lodtrækning tilfaldet VS. SF og DKP har indsendt klage, fordi de mener, at de "kom først".

Venstres valg stod mellem denne ko på vej til EF-påbudt nedslagtning eller en traktor. Valget faldt på koen, fordi den virkede mere "miljø-venlig".

Valgt af **Centrum-Demokraterne**, fordi skiltet var det nærmeste, man kunne komme en ligusterhæk.

Reserveret **KAP**. Den røde vej frem, den sorte tilbage. Sådan!

Der er noget i luften

- om TV-2 og andre kanaler

Af Torben Weinreich

1 million danskere lever stadig i (u)lykkelig uvidenhed om, hvad resten af befolkningen har fået en forsmag på, men også kun en forsmag, nemlig det at kunne vælge mellem flere kanaler, når der skal ses TV. Næsten 3 millioner danskere kan se svensk TV, næsten 2 millioner vesttysk TV og ganske få norsk og østtysk TV. En del kan se lokal-TV og nogle få satellit-TV. Om få år kan de fleste af os se det hele og mere til, for dels vil der da være etableret et dansk TV-2, dels vil antallet af satellitter være forøget. Artiklen her vil forsøge at gøre status: hvor står vi nu og hvad sker der indenfor de næste 5 år?

TV-2

Den 30. maj i år vedtog folkettingen en ændring af löven om radio- og fjernsynsvirksomhed fra 1973. Ændringen betyder, at vi i løbet af et par år vil få det TV-2, som der har været snakket om i årevis, men som ikke er blevet til noget, fordi man ikke kunne blive

enige om finansieringen.

TV-2 placeres udenfor Danmarks Radio som en selvejende institution. Det skal sende både regionalt og landsdækkende TV, og ved programlægningen skal der lægges vægt på "kvalitet, alsidighed og mangfoldighed". Nyheds- og aktualitetsprogrammerne skal produceres af TV-2 selv, de øvrige programmer skal købes hos forskellige producenter. Det er det, der i debatten forud er blevet kaldt entreprise-modellen. De selskaber, der står parat til at producere disse udsendelser herhjemme er blandt andet Nordisk Film og det nystartede "Kanal 2"-selskab, altså dem der gennem nogle år har leveret bidrag til de to københavnske lokal-TV-stationer: Weekend TV og kanal 2.

TV-2 skal ledes af en bestyrelse på syv personer, som ikke må være medlemmer af folketetingen (i modsætning til, hvad der er tilfældet i det nuværende Radioråd). De fem udpeges af kulturministeren, de sidste to som ikke har stemmeret, af medarbejderne og de regionale bestyrelser. De fem blev udpeget i slutningen af

august. Formanden blev professor ved Odense Universitet Jørn Henrik Petersen. To af de fem kom direkte fra bestyrelsesposter i Nordisk Film. Dertil kommer et programråd, som er rådgivende og som skal diskutere programlægnin-gen. På samme måde skal der ved hert regionalt TV være en bestyrelse på 5-7 medlemmer og et repræsentantskab, der sammensættes "med en alsidig repræsentation for det regionale kultur- og samfundsliv".

Nøjagtigt hvilke regionale stationer, der oprettes, vides ikke endnu, men de vil nok i geografisk udstrækning så nogenlunde følge de nuværende regionalradioer. En regional station er allerede igang, nemlig TV-Syd. Den fik i august ophævet sin status som forsøg, og alt tyder på, at den glider ind i det nye TV-2 system. Til gengæld enten nedlægges Provinsafdelingen, eller den skifter status. Selvom flere havde ønsket det, blev denne afdeling nemlig ikke fundamentet for det nye TV-2.

TV-2 kan begynde at sende om et par år, når det nye net af sendemaster er rejst. I en overgangsperiode er det tænkeligt at det nuværende sendenet må deles mellem Danmarks Radio (DR) og TV-2. Loven åbner mulighed for det.

HVAD KOMMER dette TV-2 så til at sende ? Det er der naturligvis ingen, der ved. Mange sætter dog næsen op efter, at især nyhedsformidlingen bliver "mindre vens-treorienteret". Det var nemlig en af grundene til overhovedet at lave et TV-2 udenfor DR. En fornemmelse af programindholdet kan man nok få ved at se på de københavnske lokal TV forsøg (især

Weekend TV) og på den udvikling, der er sket i DR indefor de sidste par år, hvor man har tilpasset sig til konkurrencen med lokal-TV og et kommede TV-2. Der er sendt betydeligt mere sport, flere film og flere programmer med populærmusik, blandt andet musikvideoer. Den uforpligtende og ikke alt for kritiske underholdning vil få gode vilkår, især når man skal til at indregne konkurrencen fra satellit-programmerne.

TV 2 KOSTER ca. 540 millioner kr. om året. Ca. 160 millioner skal komme fra licensforhøjelser. Det svarer til 100 kr. pr. husstand om året. De sidste 380 millioner skal komme fra reklamefinansiering. Der skal nemlig sendes 15 minutters reklame hver dag, 10 minutter på lands- og 5 minutter på regionalprogrammet. Der skal med andre ord indtjenes ca. 1 million kroner om dagen på 15 minutters reklame. Reklamerne, som vil være delt op i 30 sekundersindslag, skal sendes mellem programmerne, og der må ikke reklameres for "lægemidler, øl, vin, spiritus og tobak. Reklamering for økonomiske interessegrupper samt religiøse og politiske anskuelser må ikke finde sted."

Disse begrænsninger - som ikke mindst De Radikale og Kristeligt Folkeparti står bag - betyder, at man på forhånd har udelukket nogle af dem, der bruger flest penge på reklamer. Og når dertil lægges, at kontaktpriisen bliver meget høj, tyder alt på, at budgettet ikke holder. Det vil ikke være muligt på længere sigt, når den første begejstringens rus har lagt sig, at indtjene 1 million kroner om dagen. Mediefor-

Sendetid for reklame- blokke	Gens. antal seere (1000)	Pris pr. 30 sek. spot (1000 kr.)
Mand.-tors.		
18.55-19.00	400	24
19.25-19.30	700	42
20.00-20.05	1000	60
Fred.-lørd.		
18.55-19.00	400	24
19.25-19.30	700	42
20.00-20.05	1200	72
Søndag		
18.55-19.00	400	24
19.25-19.30	700	42
20.00-20.05	1000	60

Sådan forestiller Kulturministeriet sig de daglige 15 minutters reklameindslag lagt ind i aftenprogrammet. Og sådan forestiller man sig indtjeningen. Det fremgår, at man regner med en kontaktprijs på 60 kr. pr. 1000 seere.

Flere medieforskere har peget på, at antallet af seere er sat alt for højt, især i tidsrummet 19.25 - 19.30.

Disse forskere regner med 150.000 - 200.000 seere og ikke som her 700.000.

Iøvrigt er kontaktpriisen på 60 kr. høj.

skerne Preben Sejstrup og Frands Mortensen gennemregnede i en artikel i Politiken d. 13 maj i år de økonomiske konsekvenser ud fra den viden vi har om, hvor mange seere der efter al sandsynlighed vil være til reklameindslagene, og de nåede frem til helt andre tal end dem, regeringen arbejder med (se skemaet).

Kontaktpriisen er prisen for at komme i forbindelse med 1000 mennesker. Regeringen regner med, at den bliver på 60 kr. Jo flere der ser TV på det pågældende tidspunkt jo dyrere bliver reklamerne følgelig. Den billigste reklame overhovedet vil koste 24.000 pr 30 sekunder, hvortil kommer prisen for at producere den.

At tallene er helt ved siden

af, ses alene deraf, at man regner med, at 1,2 million danskere en fredag aften vil se TV-2's reklamer mellem 20.00 og 20.05. Husk på, at nogle i stedet ser TV-1, andre svensk eller tysk TV, andre satellit-TV, andre går ud og tisser, laver kaffe eller noget helt andet, som kan nås på 5 minutter, for slet ikke at tale om dem, der ikke agter at se TV den pågældende aften overhovedet.

Sejstrup og Mortensen når - efter min mening stadig meget optimistisk - frem til, at man med de gældende priser vil kunne skrabbe over 200 millioner kroner sammen. Altså mangler der ca. 160 million kroner på budgettet. Og højere pris for reklamerne kan man ikke tage, fordi kontaktpriisen i forvejen er høj.

Disse tal er så vigtige, fordi de fra starten peger på, at enten må der sendes færre timer end de planlagte 3 hver aften, eller man må give annoncørerne bedre vilkår, så de vil betale mere.

Nedsættelse af sendetiden er umulig. I forvejen rækker 3 timer, hvoraf en halv er brugt til regionalt TV og yderligere mindst en halv til nyheder og børne-TV, ikke langt. Der er faktisk kun plads til en film pr. aften eller en fodboldkamp. En forøgelse af licensen er heller ikke sandsynlig. I forvejen er den jo steget med 100 Kr. for TV-2, hvortil skal lægges de mindst 100 kr., der nu gennem antenneforeningerne skal betales til Copy-Dan for udenlandsk TV. De fleste vil vel i øvrigt foretrække mere og billigere sendetid, og så lade reklamerne betale. Og det er netop denne sidste løsning, der er den mest sandsynlige. Antallet af reklameminutter vil blive forøget, og måske også placeringen. Efter de nugældende regler må reklamerne ikke sende inde i programmerne. Men hvad med halvlegen i en fodboldkamp? Eller mens dommerne voterer i Melodi Grand Prix? Eller...? Vær sikker på, at det TV-2, der beskrives i loven, kun er begyndelsen til noget helt andet.

Vinderne i dette spil er især de store, multinationale firmaer, der har råd til at reklamere på denne måde, og så de selskaber som skal producere både underholdningsprogrammerne og de ikke under 1000 reklameindslag om året. Det er blandt andet Nordisk Film, Gutenberghus og måske Aller - de, der stod bag Weekend TV.

Satellit-TV

Satelitterne og kanalerne er der allerede. De svæver over hovedet på os, og de sender. På grund af begrænsninger, som loven om radiospredning sætter, må programmerne dog kun modtages enkelte steder i landet på forsøgsbasis. Kendtest er nok Sky channel, der sender fra tidlig morgen til sen aften: sport, musikvideoer, seriefilm.

Inden 1990 vil vi have adgang

LØRDAG 23. AUGUST

- 08.00 Den sjove fabrik (SKY's børneprogram).
- 11.05 Elefantdrengen.
- 12.00-14.35 Pop-musik programmer (videoer, interviews m.m.)
- 14.50 Amerikansk college fodbold 1986.
- 15.50 Shell international motor sports 1986.
- 16.55 Vogntoget (westernserie).
- 17.45 Transformers (tegneserie).
- 18.15 Fremad (action serie).
- 19.10 Helikopterpatruljen (action serie).
- 20.05 Starsky og Hutch (action serie).
- 21.00 Mesterskabsbrydning.
- 21.50 Boney (gyser).
- 22.40 SKY TRAX - Music special.
- 23.40 SKY TRAX - The great video race.
- 00.40 Slut.

Et billede af de mange underholdningssatelliters tilbud får man af dette dagsprogram for den populæreste af disse kanaler SKY Channel.

Programmet er fra 1986.

til 10-20 kanaler. Deres programmer kan vi nedtage enten med hver sin parabol-antenne eller via store anlæg, hvorfra de så sendes videre gennem det hybridnet, som er ved at blive lagt i jorden. Loven om hybridnet, som blev gennemført af regeringen og Socialdemokratiet i fællesskab, er for længst udmøntet i bekendtgørelse og cirkulærer, som fastlægger, hvordan udbygningen skal ske. Blandt andet er det fastlagt, at kommunerne skal samarbejde med private firmaer om den lokale udbygning.

Og det blev som bekendt et hybrid- og ikke et bredbåndsnet, vi fik (selvom det kan ændres til det). Det vil sige, at de fleste kun kan modtage ved hjælp af nettet. De kan ikke selv sende meddelelser eller eksempelvis skaffe sig oplysninger fra databaser i den anden ende. Hybridnettet er solgt som et TV-transmissionsnet. Og vi kommer til at betale for det, ikke i form af licens, men i form af skat og udgifter til tilslutning.

Lokal-TV

Og midt i alt dette er loven om forsøg med lokal fjernsynsvirk-somhed så blevet forlænget (30. maj i år). Den skulle være udløbet her til foråret efter at have været gældende siden 1981. Forlængelsen rækker frem til 30. september 1987.

Kanal 2, de socialdemokratiske Bingo-kanaler, de kristne og alle de andre kan altså forsætte et stykke tid endnu. Og der vil sikkert også efter september 1987 være mulighed for at sende både lokalt TV og lokal-radio. Ra-

dioerne skal nok overleve - hvis de vel at mærke får nogle flere frekvenser at sende på (i København havde man mere end 40 kanaler, som søgte plads på kun 3 frekvenser, hvilket svarer til 1 - 2 timer pr. kanal om dagen), og hvis de økonomiske problemer løses. Og det er ikke mindst problemet med betaling af afgift til Koda-Gramex. De lokale TV-kanaler, især Kanal 2, får det derimod mere end svært, når de skal konkurrere med satellit-programmerne og et TV, hvis programmer ligner deres egne til forveksling.

Skal der stadig være plads til lokal-TV, så må de virkelig være lokale, have statsstøtte og være frigjort for kommercielle interesser.

Video

Videoen er med til at forøge det samlede antal sende-timer, fordi man kan gemme programmer eller afspille lejede film på tidspunkter, hvor der ellers ikke er noget at se på. For eksempel kan man se en udsendelse, mens man samtidig optager en anden.

I dag har cirka hver femte husstand video. I det storkøbenhavnske område ligger tallet noget højere. Og allerhøjest ligger det i familier med børn, hvor begge forældre er udearbejdende. I mediekommisionens "Betænkning om video" (1982) gætter man på, at 35 - 60% af husstandene vil have video i 1990. Det holder ikke stik, Mere realistisk er nok et bud omkring 50% i år 2000.

Videoen er - på trods af, at den ikke bruges til meget andet end at vise det, der allerede er

**Øjeblikkets
sensation
i U.S.A.
CHOK-
FILMEN**

**Fredag
den
13.**

Det meste af debatten om video har handlet om de skrækfilm, som børn og voksne har adgang til i særlige videobutikker og på tankstationer. Disse film udgør imidlertid kun en forsvindende lille del af udbuddet. Meget større gennemslagskraft har danske familiefilm og nyere selvtægtsfilm (Dirty Harry- og Rambo-typen).

produceret - for mange blevet det store dyr i åbenbaringen. Ingen skole eller børneinstitution med respekt for sig selv undlader at sætte emnet "Børn og Video" på programmet for et forældremøde. Og allerstørst frygt er der for film som "Motorsavsmassakren", "Fredag den 13." og andre voldsforherligende gys.

Sandheden er, at volds- og porno-filmene spiller en forsvindende lille rolle. De første år vi havde video herhjemme, omkring 1980, udgjorde disse film en ganske stor procentdel af de udlejede film ("tankpasserfilm" kaldes de ofte, fordi de i stor udstrækning var og er at finde på benzintanke), men i dag drejer det sig formentlig kun om et par procent. De foretrukne film er de knap så voldelige selvtægtsfilm, nyere succesfilm og ikke mindst gamle danske folkekomedier.

Videomarkedet har været et gråmeleret marked, blandt andet præget af et utal af piratkopier, men det er der på godt og ondt ved at komme styr på. Godt fordi ophavsretshaverne får deres penge, ondt fordi de første spirer til monopolisering allerede er der. Og de vil vokse sig store i de kommende år.

Skærmen og børnene

I 1990 vil TV-billedet altså se sådan ud: Fra tidligt om morgenen til sent om aftenen vil de fleste danskere kunne vælge mellem 2 danske kanaler, svensk og vesttysk TV og 10-20 kanaler med satellit-TV. Langt de fleste kanaler vil være reklamefinansierede, en del ejet af kommercielle selskaber. Helt dominerende vil

sport, film og anden underholdning være. Brugerindflydelsen på kanalerne bliver lig nul. Kontrolversielt TV vil få det svært, især hvis de, der finansierer kanalerne, trædes for nær. Men erfaringen fra udlandet viser også, at ind imellem vil der være nogen, der bryder det kommercielle mønster. Problemet bliver at finde frem til udsendelserne i virvaret. Alt tyder i øvrigt på, at på trods af de mange nye, udenlandske kanaler, vil de fleste danskere blive ved med at se dansk TV i størstedelen af kiggetiden.

Mange voksne vil kun i begrænset omfang lægge deres TV-vaner om. For børnenes vedkommende tegner billedet sig anderledes, fordi de vokser op med den nye TV-verden. Hvad sker der?

Vi ved, at skolebørn i gennemsnit ser TV 1,5-2 timer om dagen, nogle mere, andre mindre. Vi ved også, at forøges kanal-antallet fra 1 til 2, så stiger det daglige forbrug med 1/2 time. Det samme sker, når videoen kommer ind i stuen. Forøges antallet af kanaler yderligere, forøges også kiggetiden, men kun med nogle få minutter pr. kanal. Der er altså et stykke vej til amerikanske tilstande hvor børn i snit ser TV 4 - 5 timer om dagen. Vi vil nok nærme os dette tal, men næppe nogensinde nå det herhjemme. Dertil er børns muligheder i Danmark for anderledes og for varierede. Vi har - i hvert fald endnu - et tætmasket bibliotekssystem og utallige tilbud om at "gå til noget". Deril kommer, at ikke alle børn reagerer som pavlovske hunde på et øget TV-udbud. Mange vil simpelthen ikke gide se meget mere TV, end de gør idag.

Men der skal heller ikke meget mere TV-tid til, førend der for storforbrugergruppen af børn (op mod 20 % af børnene) kan opstå problemer. Bliver børn lige fra de kan sidde i vippestolen placeret foran skærmen, og bliver de siddende der, vil de stå svagere end andre børn. Vi ved i dag, at meget TV-kigning fører til passivitet på mange forskellige måder. Dels sidder man jo og kigger i stedet for at bevæge sig, dels passiviseres hjernen. Man skelner mellem en såkaldt alfa- og beta- aktivitet i hjernen. Alfa-aktivitet er der, når vi sover, beta-aktivitet især når vi på én gang bruger hjerne og krop. Interessant nok dominerer beta-aktiviteten når vi læser, men alfa-aktiviteten når vi ser TV.

Men den kropslige passivitet hos mindre børn kan også give problemer. Alt tyder nemlig på, at der er en nøje sammenhæng mellem udviklingen af motorikken og læsefærdigheden. Sagt meget enkelt: Børn med dårlig motorisk

udvikling, bliver dårligere læsere.

I det hele taget er det nok - både for børn og voksne passiviseringsspøgelset, der lurar i og med det forøgede TV-udbud. Det har ikke bare noget med krop- og hjernefunktioner at gøre. Det drejer sig også om den bevidsthedsmæssige passivisering. Vi vil blive bombarderet med virkelighedsforvrængende enkeltoplysninger og helhedsbilleder.

Derfor er det nu også først og fremmest kampen om TVs indhold det gælder. Og der skal kæmpes dér, hvor der er mulighed for at opnå resultater, og hvor de fleste kigger, nemlig i dansk TV-1 og TV-2. Kampen om strukturen er - i det omfang, man overhovedet kan tale om en kamp - for længst tabt. Vi får de mange kanaler, og de bliver lige præcis sådan, som kanalernes ejere ønsker dem. Og vi kommer til at betale for dem.

I øvrigt er der vel ingen, der tvinger os til at leve op til medieforskernes værste anelser!

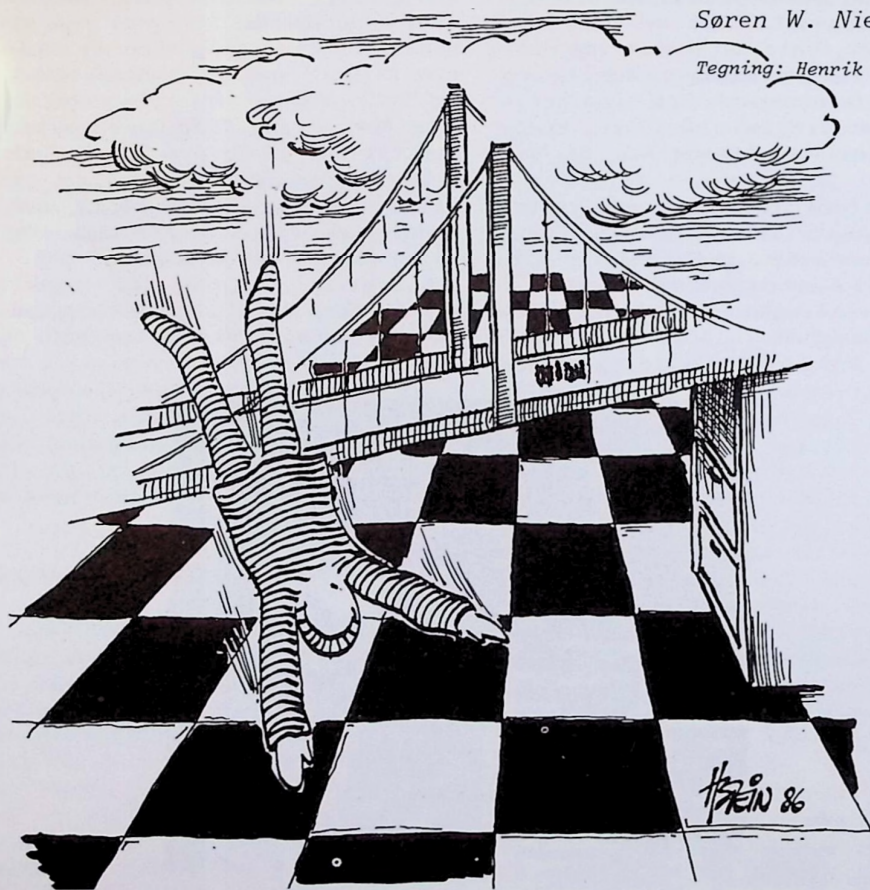

Udspringeren

I det kvadratiske fliselandskab / byggede myndighederne
Sukkenes Bro / mellem to kartoteksskabe / for at ingen
skulle falde / i tanker. / Da broen var færdig / kom selveste
trafikministeren med redningsbælte / om livet. / Fulgt af staben
af embedsmænd / med synkefri struber / roste han
ingeniørarbejdet til skyerne / som netop drev regntunge over. /
På den midterste søjle / sad en lille mand / i sølvstribet
olietøj / og spillede et stykke af mozart / på sin violin / før
han drog et sidste suk / og sprang.

Søren W. Nielsen

Tegning: Henrik Stein

Den venstre- intellekтуelles dilemma

DAG SOLSTADS roman "Forsøg på at beskrive det uigennemtrængelige" har mange kvaliteter. Den er vel-skrevet, den er elementært spændende og hurtigt læst, men måske vigtigst af alt er, at man ikke hurtigt bliver færdig med den.

Romanen begynder og slutter med: Dag Solstad. Det er på en måde ikke underligt, for Solstad har i interviews i AKPml's avis "Klassekampen" givet udtryk for, at den skønlitterære forfatter kun kan tage udgangspunkt i sig selv ved skrivningen. Og dette 'selv' definerer Solstad som en venstreintellektuel mandlig forfatter i fyrrerne.

Dag Solstad er jo ellers kendt som Norges bedste yngre socialrealistiske forfatter. Derfor kan det umiddelbart synes temmelig vanskeligt at forbinde den venstreintellektuelle forfatters selvoptagethed med hans socialrealistiske emne: arbejderklassen. Her må man erindre, at AKPml's og dermed formodentlig også Solstads klasseanalyse er anderledes end KAP's. Set med de norske maoisters øjne er det kun de direkte værdiskabende arbejdere i produktionen, der tilhører

arbejderklassen. Som intellektuel og forfatter er Solstad altså placeret udenfor den klasse, han skriver om.

Dette dilemma går som en rød tråd gennem hele bogen, der stilistisk kan opfattes som forfatterens forsøg på at gennemspille alle de begrænsninger dette giver forfatteren, men også som et bud på, hvordan modsætningen kan overvindes, uden at socialrealismen forfalder til en forløjet 'socialromantik'. Det kan derfor opfattes som Solstads berettigede triumf over, at det er lykkedes, når han til slut i bogen siger: "Dette er ikke nogen dokumentarroman, dette er ingen Rapportbog. Dette er en gammeldags roman, kald det bare for socialrealisme."

Men for at overvinde modsætningen mellem forfatter og emne har Solstad dog måttet anvende en teknik, der tydelig modsiger, at dette skulle være en gammeldags roman i egentlig forstand.

Gammeldags roman – og dog...

Den er gammeldags derved, at den

er realistisk, at den er spændende i sin handling, og at romanen – omend meget mere udtalt end den 'gammeldags' roman – er et produkt af 'forfatterens' hjernevirksomhed.

Men den ophøjede gammeldags forfatter var også alvidende. Han kendte alt til sine personers ydre og indre, fordi han selv havde skabt dem. På dette punkt er Solstad alligevel ikke gammeldags, for samtidig med at gøre det klart, at han selv har skabt personerne, gennemfører han meget stringent bogen igennem den tanke, at han intet ved om dem. Det vil sige, han ved kun, hvad han selv har iagttaget under et kort besøg, og så hvad han har fået fortalt af sin hovedperson, AG, arkitekt og socialdemokrat. AG er en af Dag Solstads gamle klassekammerater, der ved romanens start er flyttet ud af sit lidt for perfekte ægteskab og ind i et prestige-betonbyggeri, skabt af socialdemokrater for den rigtige norske arbejderklasse.

Her i den fremmedgjorte betonverden lykkes det AG at skabe en eller anden slags kontakt med sine naboer, et yngre ægtepar i tyverne, han en forkuet ekspedient og hun hjemmegående med ét barn. Disse mennesker får stor betydning for AG og dermed for romanen, men læserne lærer dem egentlig aldrig at kende, for hverken den intellektuelle socialdemokrat AG, eller den venstreintellektuelle forfatter Dag Solstad kan vide noget om disse to mennesker, hvis tankeverden og følelsesliv, håb og drømme, er så fjernt fra deres eget liv.

Subjektiv – objektiv – impressionistisk

Herved har Solstad i én og samme roman samlet den absolut subjektive forfatter og den objektive, impressionistiske forfatter (der jo naturligvis også i sidste ende selv har skabt de personer, han iagttager og stiller sig udenfor).

Dette er for mig at se et meget spændende og også nytænkende forsøg på at opridsе og sætte under debat det dialektiske modsætningsforhold mellem kunstneren som subjekt og den objektive virkelighed, han eller hun søger at afdække og skabe for.

Men selv om dette kan afgive godt og omvæltende stof for debatterne mellem særligt kulturpolitiske interesserede og mellem kunstnere, kan man vel spørge sig selv, hvad dette kunstnerdilemma egentlig kommer den almindelige læser ved. Og på dette punkt er det da også, at Solstads tankeeksperiment af en roman har en af sine svagheder, for det er i sidste ende en roman, der kun har bud til den vendstreorienterede eller intellektuelle, der kan genkende kunstnerens eller AG's dilemma i forhold til 'den rigtige arbejderklasse'. Det krav til den socialrealistiske roman, der godt nok sjældent bliver opfyldt, at den også skal kunne læses med udbytte af kerneproletariatet, opfyldes således bevidst ikke i denne bog; dertil har Solstad alt for travlt med at bekende for sig selv og os, at han er og bliver intellektuel, med de muligheder og begrænsninger, det nu giver.

Til denne 'kritik' ville Dag Solstad nu nok svare, at 'det var som Satan, nu har jeg jo lige

Tegning: Hallvard Skauge

skrevet en roman om, hvor forkert og farligt, det er, når nogen forsøger at skabe noget for mennesker, han ikke kender og ikke forstår.'

For det er det, bogen handler om. Den handler om AG, der som socialdemokratisk arkitekt forsøger at skabe et byggeri for arbejderklassen, der bygger på det, han tror, arbejderklassen ønsker, moderne faciliteter og kollektive fællesrum. Resultatet er et menneskefjendsk betonhelvede.

Socialdemokratens drøm

AG drømmer om at trænge tilbage og ind i den arbejderklasse, han har forladt. Han opsøger derfor

arbejderklassen, der hvor han mener, den er, for eksempel ved de traditionsrige skøjteløbskonkurrencer. Men kun for at opdage, at alle de andre tilskuere betænkeligt ligner lidt ældre, intellektuelle mænd som han selv. Den unge ekspedient, som han har lært at kende, giver ham forklaringen: man ser det hele meget bedre i fjernsynet.

Men hvor er arbejderklassen så? Hvad vil den så? Det billede, Solstad opridser af den via AG's unge bekendte, er både ensidigt og forstemmende, men det afdækker alligevel en vigtig tendens i tiden. Det viser, at det unge pars liv er en monoton gentagelse af nogle få faste ingredienser. Han går på arbejde og

ser amerikanske videofilm, der kan give ham en oplevelse af kompensation for den undertrykkelse, han møder i hverdagen. Hun passer sit barn, læser lægeromaner og drømmer om den store kærlighed. Det eneste eksempel på en 'solidarisk' handling i romanen, er da den unge ekspedient - til AG's store skræk - skaffer AG hælervarer.

På overfladen er dette altså arbejderklassen, som den er endt i et socialdemokratisk bureaukratsamfund, hvor der er blevet skabt så meget for arbejderne og så lidt af dem, et samfund, hvor arbejderkulturen skulle tilføres en indsprøjtning med velfærd, men hvor kulturen døde undervejs og blev erstattet af amerikaniseret masseforbrugerisme og mennekselig kulde, et samfund, hvor undertrykkelsen på arbejdspladsen stadig er lige stor, og hvor den enkelte kvinde og mand fra klassen økonomisk og moralsk er bastet og bundet til ægteskaber uden indhold. Han må blive på sit lortejob for at kunne forsørge familien. Hun må blive i familien for at blive forsørget, for hun har ingen uddannelse.

De gør ikke oprør, for det ville bare smadre dem selv, men de kan stadig drømme om et bedre liv. Men selv drømmene er skabt af den kultur, de forbruger.

AG - en rodløs drabant

Uden for disse menneskers liv kredser AG som en rodløs drabant. Et af romanens budskaber er vel også, at han er en repræsentant for alle venstreintellektuelle,

der vil skabe noget for arbejderklassen, hvad enten det nu er revolution eller reformer, men som har så svært ved at forstå klassen i dens konkrethed.

Men budskabet forvanskes af, at AG er socialdemokrat. I bogens forrygende og festlige indledningskapitler gør Solstad op med AG. For AG har læst bogen om gymnasielærer Pedersen og lykønsker Solstad med, at han åbenbart endelig har indset alle sine sektariske fejltagelser som medlem af AKPml. Solstad svarer igen - sikkert også til alle de danske anmeldere, der heller ikke forstod, at bogen om gymnasielæreren ikke var noget knæfald for det eksisterende samfund.

Men samtidig med at det er lækkert at læse Solstads rasende udladninger, får det desværre også bogen til at brække over i to dele.

AG bliver en person, hvis problemer en rigtig venstreintellektuel ikke behøver at tage helt så alvorligt. Dilemmaet i at afdække og skabe for klassen, som Solstad og AG egentlig er fælles om, ender med kun at blive den lidt latterlige socialdemokrat, AG's problem.

Socialbureaukraten AG er ikke noget sympatisk menneske, og hans forsøg på at skabe for arbejderklassen er åbenlyst fejlagtige, men hvis den venstreintellektuelle læser vil lære noget af Solstads roman, er det nok alligevel nødvendigt at spørge sig selv, hvor meget af AG, der er i hver og en af os.

Grethe Jensen

